

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 215/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Galovou, E. Beluša 10, Piešťany, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní sp. zn. 16Pc/7/2024 a uzneseniu Okresného súdu Bardejov č. k. 16Pc/7/2024-112 z 31. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. marca 2025 a doplnenou podaniami doručenými 3. a 7. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na právnu pomoc zaručeného čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím okresného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, zrušiť napadnuté rozhodnutie a priznať jej finančné zadosťučinenie 2 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka je navrhovateľkou v konaní o určenie výživného proti jej otcovi, ktoré na okresnom súde začalo 16. februára 2024. Sťažovateľka na účel svojho zastupovania udelila plnomocenstvo jej príbuznému, ktorý nie je advokátom. Pojednávanie konané 29. novembra 2024 okresný súd

po oboznámení podaní účastníkov konania odročil na 7. február 2025 s tým, že účastníci mali predložiť prípadné procesné návrhy na vykonanie dokazovania.

3. Napadnutým uznesením okresný súd nepripustil, aby v konaní sťažovateľku zastupoval jej splnomocnený príbuzný. Zistil, že matku sťažovateľky zastupoval ten istý príbuzný aj v súvisiacich konaniach o rozvoďte rodičov sťažovateľky, ako aj v konaní o úprave práv a povinností k maloletej sestre sťažovateľky. Obe konania boli právoplatne skončené 9. februára 2024. Okresný súd vychádzal z § 89 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého ak zvoleným zástupcom nie je advokát, súd uznesením, ktoré doručí zastúpenej strane, rozhodne, že zastúpenie nepripúšťa, ak zástupca zjavne nie je spôsobilý na riadne zastupovanie alebo ak ako zástupca vystupuje vo viacerých konaniach. Podľa názoru okresného súdu prekážkou nepripustenia zastúpenia sťažovateľky nebola skutočnosť, že obe súvisiace konania boli právoplatne skončené. S prebiehajúcim konaním totiž časovo blízko súviseli, keďže skončili len týždeň pred jeho začatím.

4. S odkazom na rozhodnutie o nepripustení zastúpenia sťažovateľky okresný súd 31. januára 2025 zrušil termín pojednávania nariadený na 7. február 2025.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka skutkovo objasňuje, že v konaní o úpravu práv a povinností k jej maloletej sestre bola jej matka zastúpená príbuzným, pričom na 9. február 2024 bolo pojednávanie nariadené iba v konaní o úpravu práv a povinností, nie v konaní o rozvoďte manželstva. Vec prejednávajúci sudca 9. februára 2024 navrhol účastníkom konania možnosť prejednať aj rozvodovú vec, s čím všetci prítomní účastníci konania súhlasili, preto sťažovateľkina matka sudcu udelila svojmu bratovi plnú moc do zápisnice. To viedlo k hospodárnemu priebehu oboch súvisiacich konaní, keďže v nich bolo hneď v ten deň právoplatne meritórne rozhodnuté.

6. Sťažovateľka hneď po doručení napadnutého uznesenia okresnému súdu oznámila, že nemá v úmysle si ustanoviť žiadneho advokáta, pretože ako študentke jej to finančné možnosti nedovoľujú, pričom nič nebráni tomu, aby ju na pojednávaní zastupoval ujo, ktorý to vykonáva na úkor svojho času, má vec naštudovanú a keby okresný súd postupoval rovnako ako v súvisiacich konaniach, tak by bolo bývalo predmetné konanie už dávno skončené.

7. Podľa sťažovateľky je konanie poznačené nedovolenými priet'ahmi, keďže trvá už vyše roka a dosiaľ nebolo vykonané žiadne dokazovanie a nebolo realizované ani jediné pojednávanie. Okresný súd svojvoľne obmedzil jej právo na zastúpenie, a tým aj právo na efektívne vedenie súdneho konania.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Napadnuté uznesenie je rozhodnutím procesnej povahy, ktoré v ďalšom priebehu právoplatne neukončeného konania sťažovateľke neumožňuje byť zastúpenou jej príbuzným. Právo byť v civilnom mimosporovom konaní zastúpeným je procesným právom účastníka tohto konania. Ak je mu súdom odňaté spôsobom porušujúcim základné právo na súdnu ochranu či právo

na spravodlivé súdne konanie, má účastník konania ako nositeľ týchto práv možnosť namietať predmetnú vadu procesného postupu prvoinštančného súdu v odvolaní [§ 365 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a v prípade nespokojnosti s rozhodnutím odvolacieho súdu aj v dovolaní [§ 420 písm. f) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP]. Účastníkovi konania právna úprava (§ 365 ods. 2 CSP) dokonca umožňuje odôvodniť odvolanie aj argumentom, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, porušuje základné práva. Takým rozhodnutím je aj napadnuté uznesenie okresného súdu. Sťažovateľka vzhľadom na procesné štádium konania o jej návrhu na určenie výživného ešte odvolanie ani dovolanie podať nemohla. Nemohla teda vyčerpať právne prostriedky, ktoré jej voči napadnutému uzneseniu priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd, a tým splniť podmienku prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V časti namietaného porušenia sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu, jej základného práva na právnu pomoc i jej práva na spravodlivé súdne konanie je preto jej ústavná sťažnosť neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

9. K namietanému porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu ústavný súd konštatuje, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhoviel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010).

10. Ústavný súd považuje sťažovateľkinu vec z hľadiska kritérií uplatňovaných Európskym súdom pre ľudské práva za citlivú. Berie však do úvahy, že tu ide o určenie výživného na plnoleté, nie maloleté dieťa. Okresný súd uskutočnil 29. novembra 2024 pojednávanie, na ktorom prebiehalo oboznamovanie obsahu meritórnych podaní účastníkov konania. Následne bolo pojednávanie odročené. Dva mesiace na to okresný súd rozhodol napadnutým rozhodnutím o procesnej otázke. Niet teda pochyb, že postup okresného súdu nie je optimálny, keďže v ňom absentuje dostatočne intenzívna koncentrácia na postup smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu. Zároveň však ústavný súd prizvukuje, že konanie (a to ani podľa tvrdení sťažovateľky) nie je poznačené úplnou pasivitou okresného súdu. Dĺžka trvania konania (13 mesiacov) preto podľa názoru ústavného súdu nesignalizuje ani pri prísnejšom posudzovaní (s ohľadom na citlivý predmet konania) zásah do sťažovateľkinho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v intenzite, ktorá by mohla po meritórnem prejednaní ústavnej sťažnosti viesť k jej vyhoveniu. Preto v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

11. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, ak by v ďalšom období v napadnutom konaní na okresnom súde dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

12. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v jej petite (zrušenie napadnutého uznesenia príkaz konať, finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu